

Nr 42.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pensioner
åt vissa personer; given Stockholms slott den 15
februari 1924.*

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o—3:o hemställt.

GUSTAF.

G. Malm.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 15 februari 1924.*

Närvarande:

Statsministern TRYGGER, ministern för utrikes ärendena friherre MARKS VON WÜRTEMBERG, statsråden MALM, EKEBERG, BESKOW, HASSELROT, STRIDSBERG, LÜBECK, CLASON, WOHLIN, PETTERSSON.

Departementschefen, statsrådet Malm, anför:

1:o.

I skrivelse den 23 augusti 1923 har styrelsen för statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö förmält, att, enligt vad läkaren vid anstalten Frans Edvard Berglund till styrelsen meddelat, denne icke önskade kvarstå i sin befattning längre än till den 1 juli, eventuellt den 1 oktober 1924. I anledning härav har styrelsen gjort framställning om beredande av pension åt Berglund.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Berglund, som är född den 6 november 1861 och sålunda år 1924 fyller 63 år, den 13 december 1890 av-

Bihang till riksdagens protokoll 1924. 1 saml. 32 häft. (Nr 42.)

253 24 1

[1.]
*Pension åt
läkaren vid
statens
tvångsarbets-
anstalt å
Svartsjö F. E.
Berglund.*

lagt medicine licentiatexamen, att han efter en kortare tjänstgöring såsom extra läkare i Hedemora uppehållit förordnande såsom järnvägläkare å statsbanan Rosshyttan—Byvalla under följande tider nämligen 3—24 mars och 21 juni—21 juli 1889 samt 28 februari—22 mars och 26 juni—1 augusti 1899, att han tjänstgjort såsom amanuens vid kirurgiska kliniken å akademiska sjukhuset i Uppsala under tiden 1 januari 1890—1 november 1891, samt att han den 1 november 1891 anställts såsom läkare vid tvångsarbetsanstalten å Svartsjö.

Under erinran, att läkarbefattningen vid Svartsjö ej är uppförd på ordinarie stat utan att läkarens avlöning utgår i form av arvode, har anstaltsstyrelsen meddelat, att Berglund under sin anställningstid vid Svartsjö uppburit följande avlöningsförmåner nämligen:

År	Arvode	Hyses- ersättning	Summa	
1891—1904	2,000 —	300 —	2,300 —	Har i bränsle erhållit fritt 15 kbm. björkved och 8 kbm. barrved. 1910 höj- des kvantiteten barrved till 12 kbm., allt för år räknat.
1905—1907	2,000 —	600 —	2,600 —	
1908—1909	2,000 —	600 —	2,600 —	
1910	2,000 —	fri bostad	2,000 —	
1911—1918	2,800 —	” ”	2,800 —	
1919—1921	3,300 —	” ”	3,300 —	
1922—1923	4,600 —	(betalar bostad)		

Styrelsen har framhållit, att höjningen av arvudet från och med år 1922 betingats av den nya löneregleringen för anstalten samt att Berglund efter det dyrtidstillägg medgivits statens befattningshavare kommit i åtnjutande av sådant.

Vidkommande läkarbostaden har styrelsen erinrat, hurusom Kungl. Maj:t genom beslut den 25 juli 1895 medgivit, att åt Berglund finge avgiftsfritt upplåtas passande tomtplats inom anstaltens område, varå han ägde på egen bekostnad uppföra en bostadsbyggnad. På grund av detta tillstånd hade Berglund under vintern 1895—1896 å anvisad plats inom parken vid Svartsjö låtit uppföra ett boningshus av trä. Sedermera hade Kungl. Maj:t, efter godkännande av 1908 års riksdag, beslutat om inlösning av läkarbostaden för statsverkets räkning. Såsom skäl för detta beslut åberopades av föredragande departementschefen (statsverkspropositionen, andra huvudtiteln, sid. 69), att det för tvångsarbetsanstalten icke blott vore till synnerlig fördel att hava omedelbar tillgång till läkare, utan att detta, med hänsyn såväl till anstaltens avskilda läge som ock till önskvärdheten av att dagligen kunna, där så erfordrades, kontrollera de å anstalten intagna fångarnas arbetsduglighet, utgjorde ett verkligt behov. Efter år 1922 hade Berglund liksom de andra befattningshavarna erlagt hyra för den åt honom upplåtna bostaden. Efter denna tid hade han ej kommit i åtnjutande av bränsle.

Beträffande omfattningen av Berglunds tjänstgöring vid tvångsarbetsanstalten samt ifråga om den pension, som borde tillkomma honom efter avskedstagandet, har styrelsen anförut följande:

Berglunds befattning vid tvångsarbetsanstalten hade i regel påkallat daglig tjänstgöring och ofta tagit en avsevärd del av dagen i anspråk. Inom

anstalten funnes en särskild sjukavdelning med 15 sängar, för vilken avdelning läkaren svarade. Läkaren vid anstalten hade dessutom att lämna läkarvård åt vid anstalten anställda befattningshavare, sammanlagt uppgående till cirka 60 personer.

Läkarbefattningen vid Svartsjö vore på grund av anstaltens klientel i hög grad krävande. Med sällspord noggrannhet och plikttrohet hade Berglund skött ifrågavarande befattning. Det syntes därför både skäligt och billigt, att staten beredde honom pension, när han efter sin långa och synnerligen gagnande verksamhet droge sig tillbaka.

Berglund hade utom sin läkarbefattning vid anstalten fullgjort så att säga en provinsialläkares åligganden inom trakten och hade ständigt med sällspord tillmötesgående stått befolkningen till tjänst.

Berglund hade icke åtnjutit tjänstledighet, som, därest han varit pensionsberättigad, skulle inverkat vid pensionens bestämmande.

Enligt lagen den 11 oktober 1907 om civila tjänst innehavares rätt till pension ägde provinsialläkare rätt att komma i åtnjutande av full pension vid 62 levnads- och 20 tjänstår. Då, enligt styrelsens uppfattning, Berglunds läkarbefattning ifråga om de ansträngningar, som vore förenade med tjänsten, kunde jämföras med en provinsialläkares, syntes Berglund mer än fylla fordringarna på tjänstetid och tjänstår.

I fråga om beloppet av pensionen hade styrelsen ansett, att 3,000 kronor för år skulle vara skäligt. Därvid hade styrelsen tagit hänsyn till, att Berglund, därest befattningen varit ordinarie, skulle hänförts närmast under 11 lönegraden, ortgruppen C, i avlöningsreglementet den 22 juni 1921 (nr 451) samt sålunda enligt kungörelsen den 29 juni 1921 (nr 456) med bestämmelser för vissa tjänstemän vid statsdepartement och andra till den civila statsförvaltningen hörande verk ifråga om pension ägt åtnjuta en pension av 3,684 kronor. Då Berglund ej erlagt några pensionsavgifter, hade beloppet ansetts böra sänkas till 3,000 kronor.

På grund av det anförda har styrelsen anhållit, att Kungl. Maj:t ville föreslå riksdagen medgiva, att Berglund måtte från och med månaden näst efter den, vari avsked från tjänsten ägde rum, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av 3,000 kronor.

Över styrelsens framställning har medicinalstyrelsen, till följd av remiss, inhämtat yttrande av förste provinsialläkaren i Stockholms län, som tillstyrkt bifall till framställningen och därvid anför huvudsakligen följande:

Förste provinsialläkaren i Stockholms län.

Det syntes knappast ligga någon överdrift i påståendet, att Berglund under den tid, han varit bosatt å Svartsjö, i trakten där — Svartsjö, Ekerö, Munsö och Adelsö — i flera hänseenden fullgjort en provinsialläkares åligganden. Socknarna i fråga tillhörde Stockholms provinsialläkardistrikt, men deras från läkarstationen relativt avlägsna läge och svaga kommunikationer med huvudstaden hade gjort, att provinsialläkaren haft svårt att nöjaktigt handhåva sjukvården och övervaka de sanitära förhållandena.

Berglund hade alltid med största beredvillighet ställt sig till förfogande vid inträffade sjukdomsfall och i fråga om honorar för lämnat bistånd icke plägat överskrida gällande provinsialläkartaxas bestämmelser. Vid fall av epidemisk sjukdom hade han även bistått vid anordnandet och övervakandet av åtgärder till förhindrande av smittas spridning.

Utom att sålunda för ortsbefolkningen en snabbt ingripande läkarvård varit tryggad, hade även under årens lopp för staten uppstått en besparing, i det en hel del tjänstresor, särskilt för smittsamma sjukdomars bekämpande, kunnat undgås.

Sedan den nya lagen om skyddskoppympning börjat tillämpas, hade Berglund vid några tillfällen, då provinsialläkaren varit förhindrad eller provinsialläkartjänsten varit vakant, på anmodan och enligt förordnande åtagit sig de ordinarie ympningarna inom ovan nämnda socknar.

Då Berglund avginge från läkartjänsten vid tvångsarbetsanstalten, ämnade han även upphöra med annan läkarverksamhet och avflytta från orten.

Medicinal-
styrelsen.

Medicinalstyrelsen har för egen del i utlåtande den 26 september 1923, under återopande av vad förste provinsialläkaren anført, tillstyrkt bifall till anstaltsstyrelsens hemställan.

Statskontoret.

I infortrat utlåtande den 3 oktober 1923 har statskontoret yttrat att, då läkarbefattningen vid tvångsarbetsanstalten å Svartsjö icke vore uppförd å ordinarie stat utan avlöningen i form av arvode utginge från det under anstaltens avlöningsstat anvisade beloppet till avlöningar åt icke-ordinarie befattningshavare, befattningens innehavare icke vore berättigad till pension. Men i dylika fall hade, där omständigheterna ansetts böra föranleda till beredande av pension, framställning i sådant avseende gjorts hos riksdagen. Med hänsyn till den långa tid, varunder befattningens nuvarande innehavare med bästa vitsord tjänstgjort, syntes goda skäl få anses föreligga för att genom framställning till riksdagen bereda honom pension, då han inom kort vid framskriden ålder lämnade befattningen. Vad det föreslagna pensionsbeloppet, 3,000 kronor, beträffade kunde det visserligen synas något högt i förhållande till hans nuvarande arvode och ännu mer i jämförelse med vad honom i sådant avseende tillkom före 1922 års ingång, och med hänsyn endast härtill och i betraktande därav att han icke erlagt några pensionsavgifter skulle väl någon nedsättning kunna ifrågasättas. Men då han, såsom av handlingarna framginge, i flera hänseenden fullgjort en provinsialläkares åligganden i Svartsjötrakten mot ersättning enligt den för sådan läkare gällande taxan, ville det synas statskontoret billigt, att pensionsbeloppet bestämdes i enlighet med anstaltsstyrelsens förslag. Statskontoret ville erinra därom att, då karantänsläkaren G. E. Hjortzberg på grund av omständigheter, som fränsett arvodesbelopp i mycket liknade de beträffande Berglund föreliggande, av 1921 års riksdag erhållit pension, beloppet av denna förmån i enlighet med Kungl. Maj:ts framställning (proposition nr 83) bestämts till 5,000 kronor, motsvarande den högsta pension, som kunde tillkomma en provinsialläkare.

Departements-
chefen.

På grund av vad i ärendet anförts finner jag i likhet med de hörda myndigheterna det vara billigt, att Berglund vid frånträddandet av läkarbefattningen vid tvångsarbetsanstalten å Svartsjö beredes pension av statsmedel. Mot det i sådant hänseende föreslagna beloppet, 3,000 kronor årligen, har jag intet att erinra.

Jag får sålunda hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att läkaren vid statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö Frans Edvard Berglund må från och med månaden näst efter den, varunder han entledigas från befattningen, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av 3,000 kronor.

2:o.

Med skrivelse den 21 mars 1923 överlämnade medicinalstyrelsen en till Kungl. Maj:t ställd ansöknings, däri kamreraren å övergångsstat hos styrelsen John Willners anförde, att han, som enligt ansökningen bilagt läkarintyg vore till följd av sjukdom urståndsatt att sköta sin tjänst, på grund härav jämlikt föreskriften i § 6 av lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension den 11 oktober 1907 syntes vara skyldig att avgå från tjänsten redan vid 65 års ålder, samt anhöll om avsked med pension.

Willners, som är född den 19 mars 1858, utnämndes av Kungl. Maj:t den 5 december 1901 att från och med den 1 januari 1902 vara kamrerare hos medicinalstyrelsen. Vid styrelsens senaste omorganisation från och med år 1915 förändrades den av Willners innehavda befattningen, som tillhörde den s. k. andra normalgraden, till en befattning av första graden, och tillerkändes Willners, vilken därvid uppfördes å övergångsstat, samtidigt ett personligt lönetillägg till belopp av 1,300 kronor för år, motsvarande det provisoriska avlöningsstillägg, som han under åren 1912—1914 åtnjutit men som med tillämpande av de från och med år 1915 gällande nya staterna för medicinalstyrelsen skulle komma att upphöra.

I sin ovanberörda skrivelse den 21 mars 1923 meddelade medicinalstyrelsen, att Willners alltsedan den 9 november 1919 åtnjutit tjänstledighet från sin befattning på grund av styrkt sjukdom samt att styrelsen genom beslut samma den 21 mars 1923 beviljat honom ytterligare tjänstledighet på grund av sjukdom räknat från och med den 20 mars 1923 tills vidare, intill dess frågan om hans avgång från tjänsten blivit av Kungl. Maj:t prövad, dock högst till den 1 oktober 1923.

Enligt 6 § i den civila pensionslagen inträder skyldighet att avgå från tjänst av ifrågavarande slag vid uppnådda 67 levnadsår. Därest emellertid tjänst innehavare befinnes vara av sjukdom eller minskad arbetsförmåga urståndsatt att på ett tillfredsställande sätt fullgöra sina tjänstäligganden och sådan tjänst innehavare tillika, där rätt till hel pension inträder vid 67 levnadsår, uppnått en levnadsålder av minst 65 år, äger Konungen, uppå därom av vederbörande myndighet gjord framställning, förklara sådan tjänst innehavare skyldig att från tjänsten avgå.

Med erinran om nyssnämnda bestämmelser och då Willners, vilken den 19 mars 1923 uppnått 65 års ålder, enligt företett läkarintyg fortfarande vore på grund av sjukdom urståndsatt att sköta sin tjänst, hemställde medicinalstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte förklara honom skyldig att avgå från tjänsten samt, sedan frågan om hans rätt till pension blivit avgjord, bevilja honom avsked.

I sin ovanberörda avskedsansökan gjorde Willners tillika framställning om förhöjning av det pensionsbelopp, som tillkomme honom efter avskedstagandet från tjänsten, samt anförde till stöd härför bland annat följande:

Från det Willners tillerkända personliga lönetillägget av 1,300 kronor per år hade av statsverket årligen avdragits 250 kronor, motsvarande den avgift, varmed befattningshavare av andra graden skulle enligt den nya lönestaten bidraga till sin egen pensionering. Då Willners sålunda erlagt pensionsav-

[2.]

*Tilläggs-
pension åt
förra kam-
reraren å
övergångsstat
hos medicinal-
styrelsen
J. Willners.*

gifter i likhet med en andra gradens tjänsteman, syntes därav följa, att han vore berättigad till samma pension, som om han innehåft en andra gradens tjänst på den nya staten eller med andra ord, att den del av det personliga lönetillägget, som betraktats som lön, nämligen 600 kronor, borde ingå i pensionsunderlaget, så att detta, som förut utgjorde 4,000 kronor, borde höjas till 4,600 kronor, med vilket sistnämnda belopp pensionen i oavkortat skick således borde utgå.

På grund av vad sålunda anförts och med åberopande av en i skrivelsen intagen sammanställning, enligt vilken Willners' tjänstetid i statens tjänst den 19 mars 1923 uppginge till sammanlagt 37 år 6 månader, hemställde Willners, att hans pension icke måtte bestämmas till lägre belopp än 4,600 kronor, samt anhöll om avsked med pension.

Statskontoret
den 12 april
1923.

Till följd av remiss avgav statskontoret utlåtande i ärendet den 12 april 1923. Statskontoret meddelade därvid, att ämbetsverket genom beslut samma dag förklarat Willners berättigad att från och med månaden näst efter den, då avgång från tjänsten komme att äga rum efter uppnådd ålder av 67 år eller dessförinnan, där Kungl. Maj:t med tillämpning av stadgandet i sista stycket av 6 § i den civila pensionslagen förklarade sökanden skyldig att före uppnådda 67 år avgå från tjänsten, under sin återstående livstid åtnjuta pension till belopp av 4,000 kronor årligen, att utgå enligt bestämmelserna i nämnda lag.

Beträffande frågan om skyldighet för Willners att avgå före uppnådd ålder av 67 år framhöll statskontoret, att sådana omständigheter i detta fall föreläge, som enligt nyssberörda lagrum utgjorde förutsättningar för dylik skyldighet, samt hemställde, att Kungl. Maj:t måtte förklara sökanden skyldig att avgå från tjänsten ävensom meddela honom avsked.

Vidkommande slutligen ansökningen, i vad den avsåge att pensionen måtte bestämmas med hänsyn tagen jämväl till den del av det personliga lönetillägget, som beräknats som lön, framhöll statskontoret, att ämbetsverket vid bestämmande av pensionsbeloppet givetvis kunnat taga hänsyn endast till det för sökanden författningsenligt gällande pensionsunderlaget, som vore 4,000 kronor, motsvarande den till Willners å övergångsstat utgående lönen jämte de intjänade båda ålderstilläggen. Emellertid syntes det statskontoret, som om med hänsyn till de särskilda omständigheterna i föreliggande fall, vilka såvitt ämbetsverket hade sig bekant saknade full motsvarighet, starka billighetsskäl föreläge för att bereda Willners en tilläggs pension av 600 kronor, varigenom hans pension skulle, liksom hans sammanlagda avlöning, motsvara vad honom tillkommit, om han inkommit på den för medicinalstyrelsen under åren 1915—1921 gällande staten.

Statskontoret hemställde därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att till Willners finge från och med månaden näst efter erhållet avsked utgå en tilläggs pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 600 kronor årligen.

Efter det statskontorets beslut om pensionsbeloppets storlek blivit fattat, inkom Willners till Kungl. Maj:t med en skrift, däri han, under hänvisning till den år 1921 genomförda löne- och pensionsregleringen för befattnings-

havare vid vissa till den civila statsförvaltningen hörande verk, gjorde framställning om erhållande dels av ersättning för den ökning i avlöningsförmåner, varav han skulle kommit i åtnjutande, därest 1921 års avlöningsreglemente blivit å honom tillämpligt, dels ock av de pensionsförmåner, som enligt nu gällande bestämmelser tillkomme tjänsteman (jämte hans änka och barn) i den lönegrad, vilken Willners skulle hava innehaft, därest den från och med år 1915 genomförda omorganisationen av medicinalstyrelsen ej mellankommit; och förklarade sig Willners i avseende å sålunda begärd förhöjning i pensionsförmåner för änka och barn villig att retroaktivt till civilstatens änke- och pupillkassa gälda de avgifter, vilkas erläggande kunde utgöra förutsättning för en dylik förhöjning.

Genom beslut den 26 juli 1923 förklarade därefter Kungl. Maj:t, jämlikt bestämmelse i 6 § sista stycket av den civila pensionslagen, Willners skyldig att från tjänsten avgå samt beviljade honom avsked. Tillika förklarade Kungl. Maj:t sig vilja framdeles till prövning upptaga de gjorda framställningarna om beredande åt Willners av tilläggs pension samt ersättning för utebliven löneökning.

Till följd av remiss har statskontoret sedermera ånyo avgivit utlåtande i ärendet den 29 september 1923 och därvid anført följande:

Statskontoret
den 29 sep-
tember 1923.

Såsom framginge av uttalande till statsrådsprotokollet över finansärenden den 31 december 1920 vid behandling av frågan om ny definitiv lönereglering för statsdepartement och centrala ämbetsverk (se statsverkspropositionen 1921, utgifterna, »För flera huvudtitlar gemensamma frågor») ävensom av löneregleringskommitténs i ämnet avgivna betänkande (sid. 111 och 112) skulle befattningshavare å övergångsstat, tillhörande den kategori, vartill sökanden hänförts, äga att välja mellan att antingen kvarstå å övergångsstat mot åtnjutande av samtliga enligt denna stat utgående avlöningsförmåner jämte tillfällig löneförbättring och personliga lönetillägg, där sådana förekomme, eller ock övergå till vederbörande å ordinarie stat uppförda tjänster, som under övergångsstatens giltighetstid hölles vakanta. Sökanden hade tydligen föredragit att kvarstå på övergångsstat och därmed syntes hans ställning i löne- och pensionshänseende vara avgjord. Statskontoret kunde därför icke förorda bifall till ansökningen, i vad den avsåge beredande av ersättning för utebliven löneökning, och ej heller tillstyrka beredande av förbättrad pensionsförmån i vidare mån än som i statskontorets utlåtande den 12 april 1923 föreslagits.

Vad beträffade sökandens ställning till civilstatens änke- och pupillkassa ville statskontoret endast framhålla, att bifall till ansökningen i öfrigt icke syntes kunna medföra någon förhöjning i sökandens delaktighetsbelopp i nämnda kassa, när han före ikraftträdandet av 1921 års avlöningsreglemente överskridit den åldersgräns av 60 år, varefter sådan förhöjning reglements-enligt icke längre vore medgiven.

Med hänsyn till de i ärendet åberopade särskilda omständigheterna, vilka, på sätt statskontoret framhållit, torde sakna full motsvarighet inom statsförvaltningen, finner jag i likhet med nämnda ämbetsverk starka billighetsskäl tala för beredande åt Willners av en tilläggs pension från allmänna indragningsstaten. Mot det belopp, 600 kronor årligen, som statskontoret i berörda avseende föreslagit, har jag intet att erinra. Tilläggs pensionen

Departements-
chefen.

torde, då Willners erhöill avsked den 26 juli 1923, böra utgå från och med den 1 augusti nämnda år.

Vad däremot vidkommer den av Willners gjorda framställningen om ersättning för viss utebliven löneökning samt om erhållande av ytterligare förbättring av pensionsförmånerna, torde bifall till denna framställning av skäl, som av statskontoret anförts, givetvis icke böra ifrågakomma.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre kamreraren å övergångsstat hos medicinalstyrelsen John Willners må, räknat från och med den 1 augusti 1923, under sin återstående livstid uppbära, utöver den honom författningsenligt tillkommande pensionen, en tilläggs pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 600 kronor årligen.

3:o.

[3.] I en till medicinalstyrelsen ingiven, av styrelsen med skrivelse den 28 januari 1924 till Kungl. Maj:t överlämnad skrift har karantänsbiträdet vid karantänsanstalten på Käsö Adiel Ågren anhållit, att han vid avgång från sin befattning vid karantänsanstalten måtte beredas pension till belopp, vartill hans tjänstetid och övriga förhållanden ansåges föranleda. Vid ansökningen, vilken är tillstyrkt av t. f. karantänsläkaren K. J. Gezelius, har fogats avskrift av skrivelse från länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län den 9 mars 1904 angående Ågrens anställande vid karantänsanstalten ävensom avskrift av ett utav regementsläkaren Abr. H. Westman den 8 juli 1889 för Ågren utfärdad läkarintyg samt slutligen två särskilda i augusti 1923 av förre karantänsläkaren på Käsö G. Hjortzberg utfärdade intyg.

Med anledning av uppgift i ansökningen att Ågren tidigare varit anställd vid Bohusläns regemente har medicinalstyrelsen inhämtat yttrande från chefen för nämnda regemente.

Av handlingarna i ärendet framgår i huvudsak följande.

Ågren, som är född den 25 augusti 1857, antogs såsom soldat vid Bohusläns regemente den 11 januari 1878 och erhöill därifrån avsked den 10 juli 1889 med vitsordet »utmärkt väl». Hans tjänstgöring vid regementet var enahanda med övriga indelta soldaters (rekrytutbildning och årliga regementsmöten). Hans avlöningsförmåner grundade sig på avtal med rotehållaren enligt fastställt legokontrakt. Allt sedan den 1 maj 1904 har Ågren innehaft sin nuvarande befattning vid karantänsanstalten på Käsö. Vid avgången från Bohusläns regemente var han enligt förberörda av regementsläkaren Westman den 8 juli 1889 utfärdade intyg till fortsatt krigstjänst oförmögen i anseende till kronisk öronflytning och allmän svaghet samt ägde minskad förmåga att med arbete försörja sig. Enligt de av ovan nämnde Hjortzberg i augusti 1923 utfärdade intygen lede Ågren av ett omkring barnhuvudstort vänstersidigt ljumskbräck, som, enligt uppgift, vid visst arbete vore ett absolut hinder för arbetets utförande, så mycket mer som bräcket icke kunde hållas inne med bandage. Genom operation skulle möjligen någon arbetsduglighet kunna ernås, men med hänsyn till Ågrens ålder syntes ett effektivt resultat av operationen i hög grad tvivelaktigt. I sitt

Pension åt
karantäns-
biträdet vid
karantäns-
anstalten
på Käsö
A. Ågren.

nuvarande tillstånd vore Ågren ej arbetsduglig. Hjortzberg, som under mer än 19 år kunnat följa Ågrens arbete vid karantänsanstalten, intygade emellertid *dels* att Ågren under nämnda tid icke lidit av någon öronflytning, *dels ock* att under samma tid Ågrens arbetsförmåga — fränsett den i samband med bräcket under sista tiden uppkomna nedsättningen av arbetsförmågan — icke varit nedsatt, utan hade Ågrens arbetsprestation ej på något sätt stått tillbaka i jämförelse med kamraternas. Ågren hade ägt god yrkesskicklighet såsom snickare, en förmåga, som ofta tagits i anspråk vid arbetet å Käsö.

I sin förberörda skrivelse har medicinalstyrelsen framhållit, att, ehuru Ågren under senaste tiden icke varit fullt arbetsför, styrelsen icke ansett sig böra begagna rätten att på denna grund uppsäga Ågren från en tjänst, som han förut i många år skött på ett tillfredsställande sätt. Styrelsen ansåge i hög grad önskvärt, om någon pension kunde beredas Ågren. På grund av den minskning av arbetet vid karantänsanstalten, som inträtt till följd av de nya bestämmelserna i kungörelsen den 30 april 1920 angående åtgärder till förekommande av pestens m. fl. sjukdomars införande i riket, syntes något nytt karantänsbiträde icke behöva anställas vid Ågrens avgång från tjänsten. I de sällsynta fall, då av pest eller kolera smittade fartyg inkomme till anstalten, måste under alla förhållanden extra arbetskrafter anlitas. En pensionering av Ågren torde alltså icke komma att föranleda någon ökad utgift för statsverket.

Medicinal-
styrelsen.

Till grund för beräkning av den pension, som skulle kunna tillerkännas Ågren, anser styrelsen böra läggas den till honom för närvarande utgående årsavlöningen (arvode 960 kronor jämte ålderstillägg 120 kronor) tillhopa 1,080 kronor. Två tredjedelar härav utgjorde 720 kronor, med vilket belopp pension skulle kunna begäras, därest Ågren uppnått 35 tjänsteår. Ågren hade emellertid den första i månaden näst efter den, varunder han komme att uppnå 67 års ålder, innehaft statsanställning under sammanlagt endast 31 år 10 månader. Till följd härav skulle hans pension, enligt ovan angivna beräkningsgrund, utgöra 655 kronor. Utöver nyss angivna avlöningsförmåner åtnjöte emellertid Ågren förmån av fri bostad, bestående av två rum och kök. Därest denna förmån, uppskattad till 200 kronor, vilket vore mycket lågt beräknat, jämväl skulle kunna läggas till grund för pensionens beräkande, skulle densamma uppgå till 775 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer medicinalstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att från och med den 1 september 1924 tillerkänna Ågren en årlig pension av 655 kronor eller eventuellt 775 kronor.

Uti infortrat utlåtande den 5 februari 1924 finner statskontoret med hän- syn till i ärendet meddelade upplysningar goda skäl föreligga att bereda någon pension av statsmedel åt Ågren, när denne efter långvarig tjänst inom kort nödgades lämna sin anställning. Pensionsbeloppet syntes skäligen kunna bestämmas till 700 kronor. Statskontoret hemställer, att Ågren må från och med månaden näst efter den, vari avgång från anställningen äger rum, åtnjuta pension till sist angivna belopp.

Statskontoret.

Departements-
chefen.

I likhet med myndigheterna finner jag skäligt, att Ågren beredes pension av statsmedel. Beträffande pensionens storlek ansluter jag mig till statskontorets förslag härutinnan.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att karantänsbiträdet vid karantänsanstalten på Käsö Adiel Ågren må från och med månaden näst efter den, varunder avgång från anställningen äger rum, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av 700 kronor.

Statsrådets övriga ledamöter instämma i vad föredragande departementschefen hemställt i de under 1:o—3:o här ovan antecknade ärendena.

Hans Maj:t Konungen behagar härtill lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Torsten Wolff.